

NVD krūts skrīnings

palīdz jums izlemēt

Kas ir krūts vēzis?	2
Kas ir krūts skrīnings?	3
Krūšu skrīningu rezultāti	6
Izvēle - ar iespējamiem ieguvumiem un krūts skrīninga riskiem	9
Kādi ir krūts vēža simptomi?	12
Ar ko man sazināties, ja man ir jautājums?	13

Tā ir jūsu izvēle, vai veikt krūts skrīningu vai ne. Šis brošūras mērķis ir palīdzēt jums jāizlemj.

Kāpēc NVD piedāvā krūts skrīningu?

NVD piedāvā skrīnings, lai pasargātu no krūts vēža. Skrīningu veic, lai atrastu krūts vēzi agrīnā stadijā, kad tas ir pārāk mazs, lai redzētu vai sajustu. Skrīnings nenovērš jūs no saslimšanas ar krūts vēzi.

Krūts izmeklēšanai ir daži riski. Dažām sievietēm, kas veikušas skrīningu ir diagnosticēts un ārstēts krūts vēzis, kuru citādi neatrastu un nevarētu novērst kaitējumu.

Kāpēc esmu uzaicināta uz krūts skrīningu?

Visas sievietes vecumā no 50 līdz 71 gadam tiek aicinātas uz krūts skrīningu reizi 3 gados. Mēs nosūtām pirmos uzaicinājumus uz skrīninga laikā starp 50. un 53. dzimšanas dienu. Dažreiz vecākas un jaunākas sievietes arī tiek aicinātas uz skrīningu kā daļa no pētījuma par skrīningudažādās vecuma grupās.

Ja jums ir 71 vai vairāk gadu, jums joprojām ir risks saslimt ar krūts vēzi. Kaut gan jūs vairs automātiski nesaņemsiet uzaicinājumu pēc 71. dzimšanas dienas, jūs joprojām varat veikt krūts skrīningu reizi 3 gados. Jums jāveic pieraksts vietējā krūts skrīninga veikšanas vietā.

Dažas vietējās krūts skrīningu veikšanas vietas var nosūtīt jums izziņu, ar atgādinājumu par krūtsskrīningu.

Kas ir krūts vēzis?

Krūts vēzis sākas, kad krūts šūnas sāk augt nekontrolētā veidā un veido augoņi (pazīstams arī kā audzējs). Vēzim augot, šūnas var izplatīties arī citās ķermeņa daļās un var apdraudēt dzīvību.

Krūts vēzis ir visizplatītākais vēža veids Apvienotajā Karalistē. Apvienotajā Karalistē katru gadu no krūts vēža mirst ap 12 tūkstošiem sieviešu. Izdzīvošana no šīs slimības laika gaitā ir uzlabojusies, un tagad 3 no 4 sievietēm, kam diagnosticēts krūts vēzis ir dzīvas arī pēc 10 gadiem.

Jūsu risks saslimt ar krūts vēzi paaugstinās, jums kļūstot vecākai. Apmēram 4 no 5 krūts vēžiem tiek atrasti sievietēm, kuras ir vecākas par 50 gadiem. Lielākajai daļai sievietēm ar krūts vēzi ģimenē **nav** saslimšanas gadījumu.

Kas ir krūts skrīnings?

Krūts skrīningā izmanto rentgena pārbaudi, kuru sauc par mamogrammu, lai pārbaudītu krūts vēža pazīmes. Tā var pamanīt vēzi, kas ir pārāk mazs, lai to redzētu vai sajustu.

Kas notiks, ja es jāizvēlos veikt krūts skrīningu?

Kad jūs ieradīsieties krūts skrīninga veikšanas vietā, personāls pārbaudīs jūsu informāciju un jautās par slimībām, kādas jums ir bijušas. Ja jums ir kādi jautājumi, lūdzu, uzdodiet tos.

Mamogrammu veic sievietes, kuras sauc par mamogrāfēm. Mamogrāfe vispirms paskaidros, kas notiks. Viņa tad novietos jūsu krūti uz mamogrāfa un uz tās novietos plastmasas plāksni, lai to saspiestu. Tas palīdz noturēt jūsu krūti nekustīgu un iegūt skaidru rentgena uzņēmumu.

Mamogrāfs parasti uzņem divus rentgena uzņēmumus ar katru krūti -- vienu no augšas un vienu no malas. Viņa dosies aiz aizslietņa, kamēr tiek uzņemti rentgena uzņēmumi. Katru reizi jums dažas sekundes ir jābūt mierīgai.

Viss apmeklējums aizņem mazāk nekā pusstundu un mamogramma aizņem tikai dažas minūtes.

Jums var jautāt, vai jūs vēlaties piedalīties klīniskajā pētījumā

Šie ir medicīnas pētījumi. Jebkurš jums piedāvātais pētījums apkopos informāciju par labāko krūts vēža pārbaudes veidu vai ārstēšanu, lai mēs nākotnē varētu efektīvāk palīdzēt sievietēm. Jūs varat izvēlēties, vai piedalīties vai ne.

Gatavojoties mamogrāfijai

Lai veiktu mamogrāfiju, jums ir jāizģērbjas līdz jostas vietai. Līdz ar to var vieglāk vilkt svārkus vai bikses, nevis kleitu.

Lūdzu, neizmantojiet izsmidzināmos dezodorantus vai talka pūderi, jo tas var parādīties jūsu mamogrammā. Jūs varat izmantot rullīša dezodorantu.

Kāda ir sajūta veicot mamogrāfiju?

Mamogrammas veikšanas var būt neērta un dažām sievietēm tā ir sāpīga. Parasti, visas sāpes ātri pāriet.

Pirms ierašanās uz mamogrāfiju, lūdzu, piezvaniet mamogrāfijas veikšanas vietai, ja:

- **jums ir fiziska invaliditāte vai ir grūtības kāpt pa kāpnēm**, lai jūsu skrīninga veikšanas vieta var veikt visus nepieciešamos pasākumus
- **jums ir krūšu implantī** - parasti var uzņemt mamogrammu, taču, lūdzu, iepriekš informējiet par to skrīninga personālu
- **jums ir veikta mamogramma pēdējo 6 mēnešu laikā, vai esat grūtniece, vai barojat bērnu ar krūti**, jo jums var ieteikt atlikt krūts skrīningu

Krūts skrīninga rezultāti

Saņemsiet vēstuli ar jūsu krūts skrīninga rezultātiem 2 nedēļas pēc tā veikšanas. Rezultāti tiks nosūtīti arī jūsu ģimenes ārstam.

Dažreiz sievietēm būs nepieciešams veikt vēl mamogrammu, pirms saņemt savus rezultātus. Reizēm tehnisku problēmu dēļ mamogrammas nebūs pietiekami skaidras, lai tās nolasītu. Ja tas notiek, jums tiks veikta vēl viena mamogramma, lai iegūtu skaidrāku krūts attēlu.

Vairumam sieviešu būs normāls rezultāts

Aptuveni 96 no katrām 100 caurskatītajām sievietēm mamogramma neparādīs vēža pazīmes - tas ir normāls rezultāts.

Vēzisvar attīstīties arī mamogrammu straplaikā. Atcerieties pārbaudīt krūtis un uzreiz pastāstīt savam ģimenes ārstam, ja ievērojat neparastas izmaiņas.

Dažām sievietēm būs nepieciešamas vairākas pārbaudes, jo viņu rezultāts nav normāls

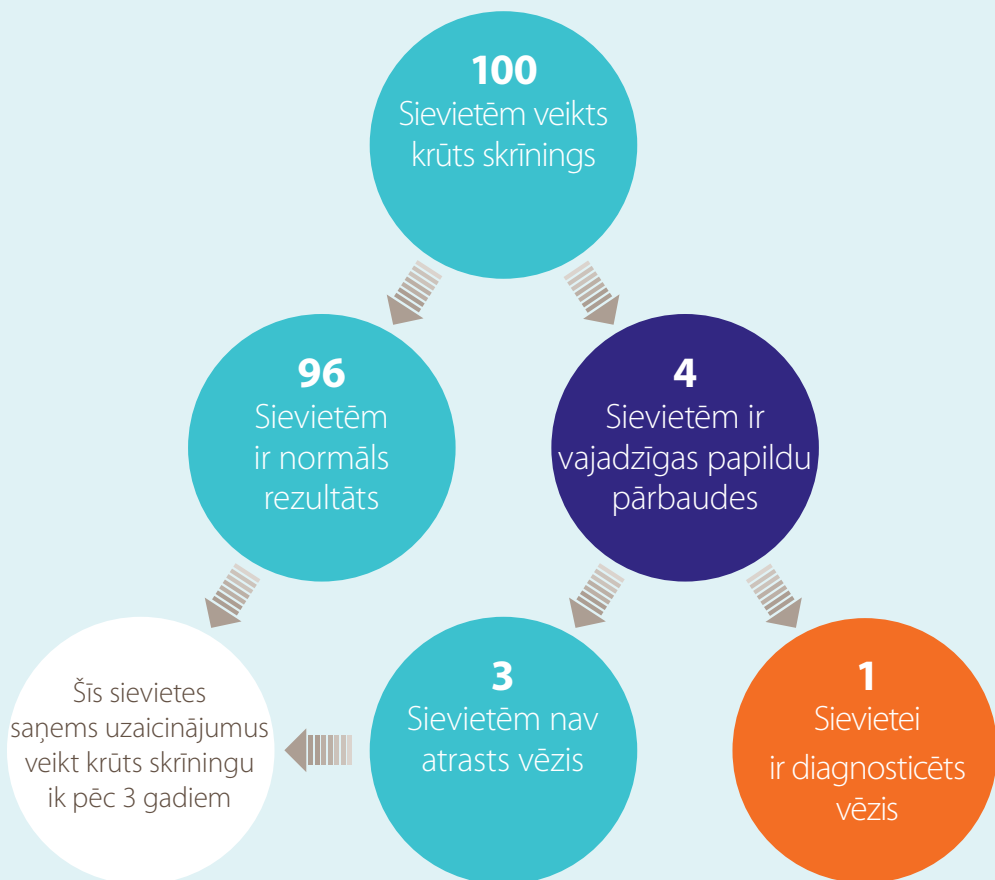
Rezultātu vēstule var informēt, ka jums nepieciešamas papildu pārbaudes, jo mamogramma neatbilst normai. Aptuveni 4 no katrām 100 sievietēm tiek lūgts pēc skrīninga veikt vēl pārbaudes.

No šīm 4 sievietēm, 1 tiks atklāts vēzis. Pārējām nebūs vēzis un viņas saņems skrīninga uzaicinājumus ik pēc 3 gadiem.

Ja jums lūgts veikt, papildu testus, jums var veikt krūts dziedzera izmeklējumu, papildu mamogrammas un ultraskaņas izmeklējumus. Jums var veikt arī biopsiju, kad no jūsu krūts paņem nelielu paraugu ar adatu, lai to pārbaudītu mikroskopā. Parasti jūs rezultātus saņemsiet nedēļas laikā.

Kas notiek ar 100 sievietēm **katru reizi,** **kad** tām veikts krūts skrīnings

Ja Jums ir atrasts krūts vēzis, tas varētu būt vai nu neagresīvs vai agresīvs

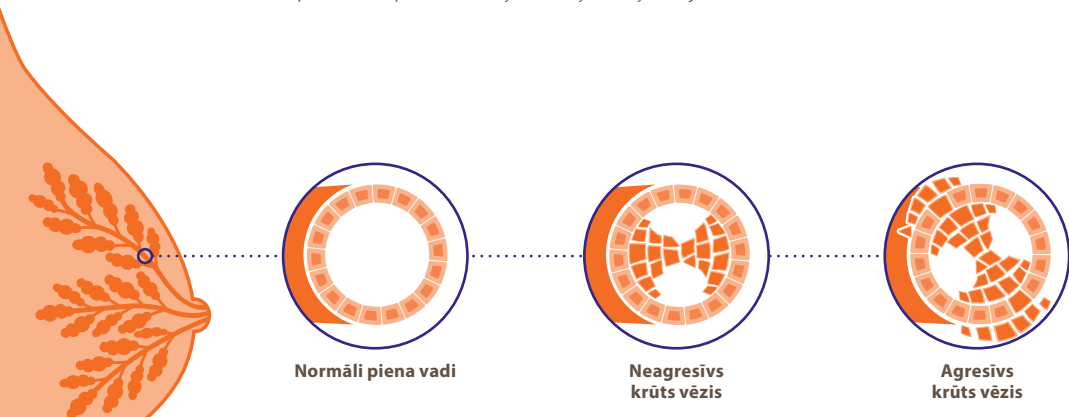
Neagresīvs krūts vēzis

Aptuveni 1 no 5 sievietēm ar diagnosticētu krūts vēzi ar skrīninga palīdzību, tas būs neagresīvs vēzis. Tas nozīmē, ka krūtī ir vēža šūnas, taču tās ir tikai piena dziedzeros (vados) un nav izplatījušies tālāk. To sauc arī par šuntu duālo karcinomu (DCIS). Dažām sievietēm vēža šūnas paliek vados. Taču citām tie izaugs (pārņems) apkārtējo krūti nākotnē.

Ārsti nevarat pateikt, vai neagresīvais krūts vēzis izaugs, pārņemot apkārtējo krūti vai ne.

Agresīvais krūts vēzis

Apmēram 4, 5 sievietes, kurām diagnosticēts krūts vēzis ar skrīninga palīdzību, būs agresīvais vēzis. Tas ir vēzis, kas ir izaug ārpus piena dziedzeru vadiem un pārņem apkārt esošo krūti. Vairums agresīvo krūts vēžu izplatīsies pa citām ķermeņa daļām, ja to neārstēs.

Krūts vēža ārstēšana

Neatkarīgi no tā, vai vēzis ir agresīvs vai neagresīvs, krūts vēža speciālisti jums piedāvās ārstēšanu un aprūpi. Ārstēšanā visdrīzāk būs arī operācija (mastektomija), apstarošana, hormonu terapija un iespējams ķīmijterapija. Šī ārstēšana var izraisīt ilgtermiņa blakusparādības.

Izvēle: krūts skrīninga iespējamais ieguvums un risks

Tā ir jūsu izvēle, vai veikt krūts skrīningu. Ir daudzi un dažādi iemesli, kāpēc sievietes var lemt, vai veikt skrīningu, vai ne. Lai palīdzētu jums izlemt, mēs esam iekļāvuši informāciju par iespējamajiem ieguvumiem un riskiem.

Skrīnings glābj dzīvības no krūts vēža

Tiek glābtas dzīvības, jo vēzis tiek diagnosticēts un ārstēts agrāk, nekā tas notiktu bez skrīninga.

Skrīnings konstatē krūts vēzi, kas nekad nebūtu nodarījis ļaunumu sievietei

Dažām sievietēm tiks diagnosticēts un ārstēts krūts vēzis, kas nekad netiktu konstatēts un neapdraudētu dzīvību. Šis ir galvenais skrīninga riska faktors.

Ārsti ne vienmēr var pateikt, vai diagnosticētais krūts vēzis izplatīsies un būs dzīvību apdraudošu vai nē, tāpēc tiek piedāvāta ārstēšana visām sievietēm ar krūts vēzi. Tas nozīmē, ka dažām sievietēm tiks piedāvāta ārstēšana, kas viņām nav vajadzīga.

Izvērtējot iespējamus krūts skrīninga ieguvumus un riskus

**Krūts skrīnings
varētu glābt dzīvību
no krūts vēža**

**Krūts skrīnings
var nozīmēt, ka man
ir diagnosticēts un
ārstēts vēzis, kas nekad
neklūtu bīstams**

Ir diskusija par to, cik daudz dzīvības ir izglābtas, veicot krūts skrīningu un, cik daudz sieviešu ir diagnosticēts vēzis, kas nekad nebūtu kļuvusi dzīvībai bīstams. Skaitļi nākamajā lapā ir labākie aprēķini, kurus veikuši eksperti, kas pārskatījuši pierādījumus.

Dzīvības glābšana no krūts vēža

Skrīnings glābj aptuveni 1 dzīvi no krūts vēža uz katrām 200 sievietēm, kurām ir veikts skrīnings. Tas parāda, ka Apvienotajā Karalistē katru gadu no krūts vēža tiek izglābtas apmēram 1 300 dzīvības.

Atrodot vēžus, kas nekad nebūtu nodarijuši ļaunumu sievietei

Aptuveni 3 no katrām 200 sievietes ik pēc 3 gadiem, vecumā no 50 gadiem līdz 71. dzimšanas dienai, kurām nekad tas nebūtu diagnosticēts un tas nekad nekļūtu dzīvībai bīstams. Tas kopā veido līdz aptuveni 4000 sieviešu Apvienotajā Karalistē katru gadu, kurām tiek piedāvāta ārstēšana, kas nav vajadzīga.

Kopumā uz katru 1 sievieti, kuras dzīvība ir izglābta no krūts vēža, apmēram 3 sieviešu tiek diagnosticēts vēzis, kas nekad nebūtu kļuvis dzīvībai bīstams.

Pētnieki mēģina rast labāku veidu, kā noteikt, kurām sievietēm ir krūts vēzis, kas apdraudēs dzīvību un kurām vēzis, neapdraud.

Var krūts skrīningam ir citi riski?

Vairumam sieviešu, kurām nav normāls skrīninga rezultāts ir konstatēts, ka nav krūts vēža. Šīs sievietes piedzīvo nevajadzīgas raizes, un dažas izjūt ciešanas, kas ietekmē viņu spēju veikt viņu parastās ikdienas darbības tajā laikā.

Rentgenstari ļoti reti var izraisīt vēzi. Veicot mamogrammas ik pēc 3 gadiem 20 gadus, ļoti neliels palielina iespēju iegūt vēzi.

Mamogrammas neatrod visus vēžus. Dažreiz tos nevar saskatīt mamogrammā, un ļoti bieži mamogrammu nolasītāji rentgenā vezi palaidīs garām. Jūsu krūtis var mainīties starp skrīninga veikšanām, tādēļ ir svarīgi, lai pārbaudītu jūsu krūtis regulāri un uzzinātu, kas ir normāli jums. Lūdzu konsultējieties ar savu ģimenes ārstu, ja jums ir jebkādas bažas.

Kādi ir krūts vēža simptomi?

Ja jūs iepazīsities ar savām krūtīm, kā tās izskatās un jūtas normāli, jums būs lielākas iespējas pamanīt izmaiņas, kas varētu liecināt par krūts vēzi. Tas ir svarīgi arī tad, ja jums ir veikts krūts skrīnings. Pievērsiet uzmanību:

- augoņiem vai vai sabiezējumiem krūtī
- izmaiņām krūtsgalā. Krūtsgals var būt ievilkts krūtī, vai mainījusies tā forma. Jums var rasties izsitumi, kas liek krūtsgalam izskatīties sarkanam un zvīņveidīgam, vai no tā var nākt asins vai cits šķidrums,
- izmaiņas krūts sajūtā vai ārējā izskatā. Tā var likties smagnēja, silta vai nevienmērīga, un āda var izskatīties savilkta bedrītēs. Lieluma un formas izmaiņas var radīt:
- sāpes vai diskomfortu krūtīs vai padusē,
- pietūkumu vai augoni padusē

Ja Jums rodas jebkādas izmaiņas jūsu krūtī, nekavējoties veiciet pierakstu pie sava ģimenes ārsta. Jums varbūt nav vēzis. Bet ja jums ir, agrīna diagnosticēšana un ārstēšana, tas var nozīmēt, ka jums ir lielāka iespēja izdzīvot.

Kas noteik ar manu mamogrammu pēc skrīninga?

NVD Krūšu skrīningu programma saglabās jūsu mamogrammas vismaz 8 gadus. Tās ir droši glabātas. Programmas regulāri pārbauda dokumentus, lai pārlicinātos, ka pakalpojums ir tik labs, cik iespējams. Personālam citās veselības dienesta daļās var būt nepieciešams redzēt jūsu dokumentus par šo, bet jūsu dokumenti tiks izsniegti tikai cilvēkiem, kuriem nepieciešams tos redzēt.

Mēs pārskatīsim jūsu iepriekšējos pārbaudes rezultātus, ja jums ir diagnosticēts krūts vēzis starp skrīninga veikšanām. Jūs varat redzēt šo pārskatu rezultātus, ja vēlaties.

Ar ko man sazināties, ja man ir jautājums?

Ja jums ir jautājumi par skrīningu, lūdzu, sazinieties ar savu vietējo krūts skrīningu veikšanas vietu. Ja vēlaties runāt ar kādu, lai veiktu krūts skrīningu, jūsu ģimenes ārsts varēs palīdzēt. Kopā, jūs varat apsvērt iespējamus ieguvumus un riskus, lai jums palīdzētu izlemēt.

Plašākai informācijai par krūts skrīningu, apmeklējiet:
www.nhs.uk/breast

Lai atrastu informāciju par jūsu vietējo krūts skrīninga veikšanas vietu :
www.nhs.uk/breastscreening

Uzziniet, kā Anglijas Veselības organizācija un NVD izmanto un aizsargā jūsu skrīninga informāciju:
www.gov.uk/phe/screening-data

Lai atteiktos no skrīninga, skatiet:
www.gov.uk/phe/screening-opt-out

Lai pasūtītu šī bukleta vairākus eksemplārus, apmeklējiet:
www.gov.uk/phe/screening-leaflets

Šī bukleta lielās drukas versija ir pieejama:
[www.gov.uk/government/publications/
breast-screening-helping-women-decide](http://www.gov.uk/government/publications/breast-screening-helping-women-decide)

Šo bukletu ir izstrādājusi neatkarīga informācijas ekspertu komandu, King's Health partneri, sniedzot padomu un atbalstu vēža pētniecībai Apvienotajā Karalistē.

Veicot sabiedrisku apspriešanu vairāk nekā 1000 sabiedrības locekļi, veicināja informācijas par NVD vēža skrīninga programmām pieejamību.

Šādas organizācijas atbalstīja konsultācijas: Beating Bowel Cancer, BME Cancer Communities, Bowel Cancer UK, Breakthrough Breast Cancer, Breast Cancer Campaign, Breast Cancer Care, Cancer Research UK, Independent Cancer Patients' Voice, Jo's Cervical Cancer Trust and the Patient Information Forum.

Informācija šajā brošūrā izmanto ieteikumus no pilsoņu padomies, kuru veido 25 sievietes informējot par to, kā parādīt krūts skrīninga iespējamus ieguvumus un riskus.

Preces kods: BSP01
pirmo reizi publicēts: gada jūnijā
Šī versija: 2019. gada janvāris (PN2126643)
termiņš: nenoteikts

